

[Lilli Gyldenkilde]

Dagsordenen af 18. november 1980 var selvmodsigende, og derfor er dette forslag det også. Men lad os drøfte det videre i udvalget. Jeg er sikker på, at vi kan bore noget mere netop i det punkt.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg er ked af det, men jeg synes nu ikke, det hjalp så meget, fru Lilli Gyldenkilde. Påstanden var, at forslaget ikke er i overensstemmelse med dagsordenen. Her må jeg minde om, at det meget store flertal, der stod bag dagsordenen, siger i dagsordenen:

»Med udgangspunkt i en positiv holdning over for bevarelse af tjenestemandsbegrebet opfordrer folketinget . . .«

Altså en klar understregning af, at det flertal, der stod bag dagsordenen, ønsker at opretholde tjenestemandsbegrebet. Så kan man ikke sige, at et lovforslag, der fortsat opererer med såvel tjenestemænd som overenskomstansatte i statslig tjeneste, ikke lever op til dagsordenen, fordi der er en forskel mellem de to grupper, når det drejer sig om deres forhold til arbejdsretten og deres ansættelse og forpligtelserne som tjenestemænd.

Fru Lilli Gyldenkilde nævnte i sit første indlæg, at hvis man var ansat i den private sektor, ville der ikke være sket noget, hvis man havde holdt et sådant fagligt møde. Det er jo fuldstændig svarende til de hundredtusinder af overenskomstansatte, der er ansat i statens og kommunernes tjeneste. Der er særlige forpligtelser knyttet til at være tjenestemand, og dem kender tjenestemændene. Det er det, vi beskæftiger os med, når vi taler om tjenestemandsløven.

Nu er det gået op for mig, at det første indlæg fra hr. Tyroll byggede på, at han ikke havde læst lovforslaget. Så kan jeg bedre forstå kommentarerne og også citaterne fra hr. Aage Andersen. Det er rigtigt, at det udkast, vi opererede med – og som jeg havde lejlighed til at drøfte med repræsentanter for TFU – indeholdt bestemmelser om organisationsansvar. Det vendte hr. Aage Andersen og TFU sig imod. Men i det lovforslag, der ligger på folketingets bord, og som hr. Tyroll skulle kommentere for et øjeblik siden, er der ikke indeholdt, at der kan pålægges organisationsansvar.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (Lokale radio- og fjernsynsforsøg m.v.).

(Lovforslag nr. L 127. Fremsat 22/1 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren Hansen (S):

Socialdemokratiet kan tilslutte sig det lovforslag, som vi her har til behandling, fordi det giver en række udmærkede virkninger, bl.a. at eksperimentvirksomheden, forsøgsvirksomheden på det vigtige område, som radio og fjernsyn er, kan øges. Forslaget imødekommer samtidig de ønsker, der i hele den kulturpolitiske debat går på at få decentraliseret væsentlige dele af kulturlivet. Her sker det ved, at vi får decentraliseret både selve kulturproduktionen og kulturforbruget. For produktionens vedkommende på en sådan måde, at vi her ikke bare får de ret snævre professionelle kredse til at producere, men forhåbentlig også får ganske almindelige mennesker til at udnytte de muligheder, der her gives.

Forslaget betyder et midlertidigt brud på Danmarks Radios monopol. Det har vi intet at indvende imod, men vi noterer os, at en af forudsætningerne herfor er, at reklamefinansieringen, også når det gælder den lokale forsøgsvirksomhed, afvises lige så klart og lige så tydeligt, som det gælder for den øvrige radio- og fjernsynsvirksomhed her i landet.

I den tidligere forsøgsperiode har det først og fremmest været fjernsynsområdet, der har

[Søren Hansen]

skabt interesse, og som har kaldt på aktiviteter ude omkring. Jeg udtrykker håbet om, at den nye forsøgsperiode også kommer til at omfatte radioområdet. Jeg tænker i denne forbindelse også på det lovforslag, som vi har til behandling i kulturudvalget i øjeblikket, og som gælder informationsmulighed for de blinde og svagtseende. Jeg pegede ved førstebehandlingen af det lovforslag på, om man ikke kunne forestille sig andre og mere hensigtsmæssige måder end det, der var indeholdt i det pågældende lovforslag, og pegede her på radioen. Jeg tror ikke, der er nogen tvivl om, at vi med en lokalradio af den type, der her er tale om, vil kunne imødekomme det særlige behov, som denne særlige befolkningsgruppe har. Det samme gælder andre befolkningsgrupper, som har særligt behov for informationer af lokal karakter. Jeg tænker i denne forbindelse også på indvandrergrepperne.

Jeg vil gerne bede ministeren om at have disse synspunkter med, når de nærmere retningslinjer for forsøget skal udformes, og når fordelingen af de midler, der er afsat til forsøget, til sin tid skal fordeles.

Ytringsfriheden er en overordentlig væsentlig del af vores frihedsrettigheder. Forsøget på at etablere ordninger som dem, der her er tale om, vil uden videre udvide muligheden for ytringer langt mere, end vi kan gøre det i lokalradioerne, regionalradioerne og landsprogrammerne. Også ud fra denne synsvinkel er forsøget her en god ting. Det skal blive spændende at se resultatet af det, se, i hvilket omfang og på hvilken måde man med dette forsøg kan øge ytringsfriheden.

Jeg har indtrykket af, at der er en betydelig interesse for at få dette forslag igennem, både fra kommuner, fra organisationer og fra private grupper. Jeg understreger i denne forbindelse, at dette ikke skal være hverken borgmestres eller kommunalbestyrelsers radio; private grupper skal have chancen for at sætte ind på dette område. Der er kun sat 6 mill. kr. af til forsøget her. Jeg håber, at man på anden måde kan øge finansieringen, sådan at man kan nå længere med forsøget, end de 6 mill. kr. umiddelbart vil give mulighed for. Jo mere omfattende forsøget vil blive, jo bedre muligheder har vi for til sin tid at vurdere resultatet af de tanker, der ligger i lovforslaget.

Bertel Haarder (V):

Venstre vil gerne takke ministeren for, at der med dette lovforslag bliver mulighed for, at Jydsk Telefon kan udnytte den nye teknik, som er kommet, og som vi ikke må bremse, dels fordi den rummer fremtiden i sig, dels fordi den tilmed måske kan blive en eksportartikel. Vi ville gerne have haft, om den dispensation, som Jydsk Telefon har søgt, kunne være givet allerede for et år siden, men vi forstår på trafikministeren, at det fandt han – i overensstemmelse med sin samvittighed og den evne, han havde til at læse paragraffer – ikke han kunne gøre. Vi har accepteret, at det så kan ske ved den lovændring, der her foreslås. Det vil vi gerne takke ministeren for.

Der er altså ikke nogen problemer med at opnå venstres tilslutning, når det gælder at åbne døren på vid gab for lyslederkablerne og disse glasfibre, eller hvad det hedder – jeg skal ikke fordybe mig i tekniske detaljer. Denne teknik skal der lukkes op for.

Så kommer vi til det, som vi nok vil dyrke lidt i udvalget, nemlig spørgsmålet, om man risikerer at ryge fra den ene grøft over i den anden, altså forhindre, at der fortsat kan være konkurrence mellem offentlig og privat virksomhed, når det gælder opstilling af fællesantenneanlæg. Jeg ved godt, at selvfølgelig er den nye teknik overlegen, men jeg går ud fra, at det tager en tid, før den vinder indpas overalt, og i mellemtiden ville det være kedeligt, hvis man pludselig giver telefonselskaberne monopol på at lave noget, som private hidtil har lavet udmærket. Jeg ved ikke, om den tanke, jeg her nævner, overhovedet har noget på sig, men jeg kan oplyse, at det mener branchen i hvert fald. Vi kan få opklaret den sag i udvalget og se, om der er noget at rette i den forbindelse.

Hvad angår bevillingen til forsøg, kan jeg ikke her give noget tilsagn om de 3 mill. kr. Det er også noget, vi godt vil undersøge i udvalget.

Flemming Jensen (KF):

Fra konservativ side skal vi ikke afvise, at der kan skabes et betydelig bedre erfaringsgrundlag for lokaludsendelserne, end vi allerede har, inden man går over til permanente bestemmelser. Ud fra denne betragtning er det vel ikke urimeligt, om man får mulighed

[Flemming Jensen]

for at fortsætte forsøgsrækken, så meget mindre, som det vel må være urealistisk at tro, at man fortsat kan køre, uden at der kommer en vis professionalisme ind i billedet.

Men dermed har jeg ikke sagt, at dette lovforslag er uden problemer. Ved adskillige lejligheder har ministeren sagt, at man på dette eller hint område ville afvente mediekommissionen, men her er altså et stykke mediepolitik, som man ikke har villet stille i bero.

Af bemærkningerne fremgår det, at der har været en stigende interesse bl. a. fra en række kommuner for at tage forsøgsvirksomheden op. Vi kan fra konservativ side meget vel se betydningen af, at man kan få byråds-mødet direkte ind i stuen – det behøver nu ikke at være positivt – men samtidig er vi altså også inde i en regulær mediepolitik. Når vi tidligere har drøftet reklame-TV og brud på monolet, har ministeren tilsyneladende været såre bekymret bl. a. for den danske presses skæbne under så gruelige vilkår og med en sådan konkurrence. Derfor kan det måske undre, at tanker om pressens stilling tilsyneladende ikke har strejft ministeren i forbindelse med dette forslag. Her tænker jeg naturligvis specielt på regional- og lokalpressen.

Må jeg om det nye stk. 2 i § 5 sige, at jeg er enig i, at det er naturligt, at man åbner adgang for forsøg med lyslederkabler. Det er naturligt, at man søger at drage den nyeste teknologi ind i billedet. Men det, som måske kan undre, er, at man i lovforslaget giver mulighed for en generel virksomhed på området, også for så vidt angår mere traditionel teknik.

Det lyder både kønt og smukt, når det slås fast, at hensigten ikke er at give teledministrationshverken monopol eller fortrinsstilling. Men ét er hensigten, noget andet, hvad det reelt kan udvikle sig til. Vi må i udvalget drøfte, om man i virkeligheden ikke skaber en ulighed over for de virksomheder, som i dag etablerer fællesantenneanlæg. Vi må drøfte, om man ikke løber en risiko for, at det hel- og halvoffentlige overtager de private virksomheders funktioner. Det er næppe, hvad vi har brug for i dag.

Som det fremgår, vil det konservative folkeparti gå ind i udvalgsarbejdet med ønsket om, at vi giver plads for den nye teknik og for en rimelig forsøgsvirksomhed på rimelige

betingelser. Men vi ønsker undersøgt de problemer, jeg har nævnt – og også andre, hvad angår selve udsendelsesformen.

Voigt (FP):

Fremskridtspartiet er principielt tilhænger af, at der skal være så stor frihed på dette område som overhovedet muligt. Vi mener, at enhver skal have lejlighed til at sende fjernsyn og radio. Men selve det konkrete lovforslag synes jeg er et lusket forslag. Det vil jeg godt begrunde med, at det fremgår af paragrafferne, at de, der skal bestemme, hvad der skal sendes ud, skal være kulturministeren sammen med ministeren for offentlige arbejder og så radiatorådet. Med den politiske sammensætning, der er i radiatorådet, og med den politiske observans, de to pågældende ministre har, forestiller jeg mig, at det vil glæde SFs ordfører. Det vil også glæde VS, for vi har hørt Carsten Kyhn, medlem af radiatorådet for VS, udtale, at dette forslag giver mulighed for, at man kan åbne en række båndværksteder rundt omkring i landet. Det er jeg enig i. Det, der er farligt ved forslaget, er, at man kan få et ensrettet politisk budskab sendt ud gennem denne forsøgsordning, hvor andre så vil blive holdt ude. Bl. a. på denne baggrund kan vi ikke støtte forslaget.

Den væsentligste anke, vi har, er naturligvis, at man vil øge de offentlige udgifter. Man kan sige, at 3 mill. kr. for staten og 3 mill. kr. for kommunerne ikke er de store penge, men når man først – det viser al erfaring jo herindefra – har givet én bevilling, så kommer der hurtigt en ansøgning om en merbevilling. Det er snebolden, der ruller derudad.

Med de besværligheder, kommunerne har for øjeblikket, mener jeg ikke, at vi kan pålægge dem yderligere udgifter. Godt nok er det naturligvis en frivillig ordning, men der vil ganske givet være kommuner, der vil komme under pres ved dette lovforslags vedtagelse. Vi kan altså ikke medvirke til det.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg skal også takke ministeren for, at hun nu kommer med et lovforslag om lokal TV- og radioproduktion. Jeg vil dog sige, at vi havde håbet på, at der kom et helt radiolovsforslag på nuværende tidspunkt. Vi kan se, at det ikke sker, fordi vi har nedsat en medie-

[Marianne Bentsen-Pedersen]

kommission. Det falder meget godt i tråd med de bekymringer, vi havde, da man nedsatte mediekommissionen. Vi udtrykte dengang bekymring for, at alting nu skulle igennem denne kommission. Der ligger så mange ting for øjeblikket, som skal tages op på dette område, og som i meget lang tid har afventet, at kommissionen skulle nedsættes. Nu er den nedsat, og så kan der gå enormt lang tid, inden det overhovedet kommer op til reel behandling. Det synes jeg er meget uheldigt. Jeg mener, at radioloven har været så meget debatteret på baggrund af det ene og det andet partis forslag, at det måske havde været rimeligt at fremsætte et forslag, uden at mediekommissionen først skulle til at kigge på det.

Som sagt vil vi gerne støtte det, der ligger på bordet. Det falder meget godt i tråd med vores eget forslag på dette område.

Jeg synes, det er godt, at der er blevet en lidt bedre økonomi i det, end der var i 1973-forslaget, da det så ud til, at de fleste af de projekter, der var oppe at stå på det tidspunkt, gik ned på grund af økonomi og på grund af tekniske omstændigheder. Det har selvfølgelig også noget med økonomien at gøre, hvad man formår på det område. Det er, som det også før er sagt, ikke mange penge, der afsættes til det, men jeg synes, det er lidt mærkeligt, at nogle af partierne forholder sig sådan, at de synes, det er en udmærket tanke, at man nu kan sprede radio, men det må altså ikke koste noget. Vi må gøre os klart, at hvis vi gerne vil have en spredning på området, koster det altså penge. Vi kan vel ikke være interesserede i, at det kun er de mennesker, der har pengene selv, der får lejlighed til at gå ind på dette område. Altså må det offentlige ud med nogle penge.

Jeg ved ikke helt, hvad det betyder, når der i bemærkningerne står, at kommunerne har ansøgt. Betyder det, at det er kommunalbestyrelsen, der ansøger om at få lov til at lave radio og fjernsyn? Jeg kunne godt være lidt bekymret for det, hvis det er kommunalbestyrelsens kanal, der kommer ud her. Det kunne blive, som det før er sagt, byrådsmøderne, der kommer ind i stuen. Jeg tror ikke, det er den mest inspirerende måde at lave fjernsyn på. Jeg synes, det er vigtigt, at der kommer en meget bred information, og at der bliver lagt afgørende vægt på, at ytringsfriheden kommer i højsædet. Der er jeg så-

dan set enig med hr. Voigt i, at det skal være meget bredt, og at man ikke må lave meget snævre udvælgelser af, hvem der kan få lov til at lave disse udsendelser.

Jeg synes måske også, der kan være grund til at se på, hvilke erfaringer man har gjort i udlandet. I Kiruna har man undersøgt sagen og udtalt, at det har været rettet mod underprivilegerede grupper. Det synes jeg er meget vigtigt at få ind i debatten. Vi kan også se på en udtalelse, der er kommet fra et canadisk forsøg, hvor man siger, at det styrker samfundsstrukturen. Jeg synes også, det er meget vigtigt, hvis vi kan støtte de små samfund ude omkring.

Altså en positiv modtagelse, men vi ser gerne et lidt bredere forslag meget snart.

Janne Normann (RV):

Vi kan også tilsige en positiv modtagelse, men der er en hel del ting, jeg gerne vil have opklaret under udvalgsarbejdet.

Det er rigtigt at udbygge en eksperimenterende virksomhed, det er rigtigt at decentralisere, og det er rigtigt at udnytte teknikken, så vidt vi overhovedet kan, men der er altså en lang række uopklarede ting i lovforslaget og i bemærkningerne, først og fremmest hvem der skal lave disse programmer. Vi har ikke haft særlig gode erfaringer med tidligere forsøgsvirksomhed. Der har nok været nogenlunde lokal tilfredshed, men det er, fordi man ikke har vidst, hvad man kunne have haft at sammenligne med. Vi har ikke særlig gode erfaringer med amtsprogramrådene. Det, jeg frygter, er – netop når kommunerne skal være med til at betale det her – at der skal blive en folkevalgt indflydelse på programlægningen. Det må ikke ske. Folkevalgte må ikke have programansvar. De to ting skal holdes meget skarpt adskilt, ligesom det er væsentligt, at det ikke bliver fagforeningerne eller andre pressionsgrupper, der kommer til at sætte sig på produktionen af disse programmer. Der er en naturlig interessekonflikt imellem de valgte og medierne, og den skal vi tage hensyn til, hvis vi mener noget med, at ytringsfriheden skal have lov til at eksistere.

Jeg bliver altså nødt til at bede om en hel masse nærmere retningslinjer for, hvordan programmerne skal laves, hvem der skal lave dem, og efter hvilke retningslinjer. Jeg går ud

[Janne Normann]

fra, at kriterierne skal være nogenlunde de samme som dem, radiatorådet fastlægger. At byrådsmøder kommer ind i stuen, gør såmænd ikke så meget, men det må ikke blive borgmesterens beretning om, hvad kommunalbestyrelsen har foretaget sig, eller fagfor eningsfolks meddelelser om, at nu er der de og de arrangementer, og dem kan man passende gå til. Det er meget vigtigt, hvordan retningslinjerne bliver udformet, hvordan programmerne bliver lavet. Jeg er derfor spændt på at høre kulturministerens redegørelse for, hvilke tanker hun har om, hvem der skal lave programmerne og hvordan.

Arne Melchior (CD):

På skillevejen mellem sympati og skepsis svarer det bedst til mit naturel at lade sympatien få overtaget. Personlig er jeg meget eksperimentelt indstillet, og det er mit parti også; det vil man kunne konstatere ved at se, hvad vi har stemt for i tidens løb.

Der er her tale om et eksperiment, som vi tror er gavnligt og nødvendigt. Jeg vil benytte lejligheden til at citere Robert Kennedy fra hans bog »En bedre verden«, i hvilken han har sagt:

»Kernen i Kennedyarven er en vilje til at prøve, at vove og forandre, at håbe det uvisse og risikere det ukendte.«

En femdobbel bekendelse til eksperimentets værdi og nødvendighed. Jeg forbeholder mig at gentage citatet ved anden og mere dramatisk lejlighed end denne, men jeg vil nævne det her for at sige, at der selvfølgelig er grundlag for skepsis, men at det er nødvendigt at prøve sig frem ad denne vej. Hr. Voigt nærrede den skepsis, at når man først har lukket op, kan bevillingerne hurtigt blive større. Dertil vil jeg sige, at det til enhver tid må være op til folketinget og kommunerne at gøre dette, og det må under alle omstændigheder være forkert på noget tidspunkt at lade være med at starte et forsøg i en eller anden retning, fordi man frygter, at det senere kan gå til overdrift, så længe vi har en folkelig, parlamentarisk indbygget kontrol- og bevillingsmyndighed.

Vi er tilfredse med, at det beløb, der stilles til rådighed for eksperimentet, er så begrænset, som det er. Vi håber, det ikke er for lidt til, at eksperimentet kan få en værdi – man kan jo godt starte et godt projekt så småt, at

det i og for sig slet ikke egner sig til at uddrage erfaringer af – vi håber, det er nok til, at det kan lade sig gøre, men er altså tilfredse med, at eksperimenter ikke tages for voldsomt; man skal ikke skræve længere, end at buksesommen kan holde. Vi tror derfor, at frygten for eventuelle misbrug – det er der jo altid indbygget i eksperimenter – er til at leve med til gunst for de muligheder, der opstår, men det er naturligt, at vi også, som fru Janne Normann var inde på, under udvalgsarbejdet vil interessere os meget for, hvordan det er tænkt udformet i praksis. Det bliver ikke nemt for kulturministeren, når hun oven i købet skal forhandle om det til forskellig side, bl.a. med radiatorådet, at disponere beløbene, for jeg forudser, at der bliver run på dem, men det bliver jo kulturministerens og ikke lovgivningens problem.

Vi kan altså tilsige en velvillig behandling af lovforslaget.

Wilhelm (VS):

Vi finder, dette lovforslag er vigtigt, og jeg har bestræbt mig for at berøre bare hovedproblemerne i det inden for taletiden. Det mener jeg ikke kan lade sig gøre, så jeg skal tillade mig uanfægtet at fortsætte i anden runde, hvor jeg må slippe i første.

Det gode ved dette lovforslag er ret hurtigt overset. Det er godt, at der nu igen iværksættes forsøg med disse medier uden for Danmarks Radio. Det er godt, at der i modsætning til sidste forsøgsperiode åbnes mulighed for både æterbårne og kabelfremførte forsøg, og at radio er taget med, og det vil være godt, hvis hvem som helst med mod på opgaven kan komme til at lave lokal radio og TV, så der virkelig kan indhøstes nogle inspirerende erfaringer.

Men det dårlige, det betænkelige eller det uigennemtænkte, hvordan vi nu skal opfatte det, må desværre optage noget mere plads. Det er dårligt, at beløbsrammen er så lille. For 1 mill. kr. i årligt statstilskud får man ikke meget udstyr og dermed heller ikke meget forsøg.

Desuden hedder det i bilaget, at den statslige støtte forudsætter en støtte af tilsvarende størrelse fra kommunal side, og så kan man for alvor blive bekymret, når man sammenholder dette med de kommunale myndigheders generelle holdning til kulturbudgetter,

[Wilhjelm]

som vi har set den på det sidste. Modellen synes at være, at først fremskaffer man en måske delvis lokal finansiering. Derefter skal man sikre sig kommunal støtte eller delfinansiering, før man kan få del i de statslige tilskud.

Ikke alene er det bevillingsmæssige barrierer, der her sættes op. Jeg mener, man tryk kan forudse, at det også medfører forsøg på en indholdsmæssig styring, inden forslagene overhovedet kan opnå den nødvendige finansielle støtte kommunalt og/eller statsligt.

Når lovforslagets bemærkninger er så tavse om, hvilke kriterier der skal tilgodeses i forsøgsvirksomheden, kan man altså efter min opfattelse godt forudse, at det bliver de gamle, prøvede stier, og så er der ikke så meget perspektiv i de forsøg.

Ser man realistisk på, hvilke budgetter sådanne projekter egentlig har, må man nok konstatere, at det næppe bliver – selv om hr. Søren Hansen havde nogle pæne bemærkninger om det – de sociale bevægelser af forskellig art, der har mulighed for at deltage i sådanne forsøg. Det bliver meget nemt B & O, Siemens, Sammenslutningen af Radioforhandlere og den slags, der her får lejlighed til at overbevise en lokal befolkning om nødvendigheden af at anskaffe sig videorecordere, og det kan vi ikke rigtig se baggrunden for at iværksætte storstilede forsøg for.

Hvem der skal kunne få tilladelse, er ikke særlig præcist angivet. Det er klart, at P & T og telefonselskaberne kan, men ellers er forslaget påfaldende tavst herom.

Der tales om, at lokal programvirksomhed kan begrundes i et interessefællesskab i området, og det kan selvfølgelig læses meget positivt, som hr. Søren Hansen gjorde det, således at bebøergrupper, miljøgrupper og indvandrergupper osv. kan komme til at producere lokal radio og TV, men når man sammenholder det med usikkerheden omkring finansieringsformen, er det ikke særlig sandsynligt, at det bliver på den måde. Det vil snarere blive de store, magtfulde organisationer og oplysningsforbund osv., der i praksis kan komme til fadet.

Det fremgår, at forsøgene skal være så forskellige og i så mange forskellige dimensioner som muligt, og det er en god ting efter vores mening, men man kan undre sig over, hvad der specielt skulle kvalificere radiatorådet til, som der står, at udtale sig om programsi-

den ved sådanne forsøg, når lokal radio og TV ikke skal underlægges Danmarks Radios almindelige programpolitiske spændetroje.

Det er vel sådan, at der et eller andet sted sidder en samlet styringsgruppe for disse begrænsede forsøg med denne begrænsede bevilling. Hvem er det? Er det ministeriets embedsmænd? Og hvilke beføjelser skal en sådan gruppe have? Kan den f.eks. tillade sig at være opsøgende for at sikre sig nogle bestemte dimensioner i forsøgsperioden?

Vi er enige med ministeren i det ønskelige i, at vi får nogle erfaringer med lokal radio og TV på dansk grund, både teknisk, programpolitisk, økonomisk og styringsmæssigt osv., men samtidig undrer vi os over, hvordan ministeriet forestiller sig disse erfaringer samlet op. For de skal vel undersøges og analyseres efter denne forsøgsperiode; hvem skal gøre det? I disse tider må man også spørge: hvem skal betale det? Vil ministeriet forlange specificerede rapporter fra hvert enkelt forsøg og risikere at havne i samme situation som efter sidste forsøgsperiode, hvor rapporterne var af en sådan art, at der ikke kunne udledes noget samlet billede af dem? Eller vil ministeriet nedsætte en undersøgelsesgruppe til løbende at indsamle og bearbejde og formidle resultater fra de forskellige forsøg? Det sidste ville efter vores mening være det eneste rigtige. Men hvis også det skulle betales af den ene million kroner i årlig statsbevilling, der er tilstået forsøgsvirksomheden, er der ikke meget tilbage til de faktiske forsøg.

Vi må derfor konkludere, at enten skal der flere penge til og mere præcise forestillinger om, hvem der kan få lov til at forsøge sig, eller også er forsøgsperioden på forhånd dømt til det samme dårlige resultat som sidste gang. Jeg tror, vi risikerer, at hr. Arne Melchior får ret, når han sammenlignede denne eksperimenterende forsøgsvirksomhed med det eksperiment, der efter hans mening ligger i CDs eksistens, og det ville efter vores mening simpelt hen være for dumt.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er tilfreds med ministerens udspil med dette lovforslag om en ny 3-årig forsøgsperiode med lokal radio- og fjernsynsvirksomhed. Vi er enige i, at såvel kabelanlæg som trådløse forsøg bør findes i

[Steffensen]

de lokale områder, og vi ser også positivt på, at lokal radio- og fjernsynsvirksomhed principielt bør hvile på lokal finansiering.

Fru Janne Normanns bemærkninger om, hvordan og af hvem disse udsendelser skal laves, synes jeg var ret væsentlige.

Men disse og andre ting kan vi få belyst i udvalget, og vi tilsiger et positivt samarbejde.

Mølgaard (DR):

Retsforbundet har tidligere opfordret ministeren til at tage et initiativ som dette og vil gerne hermed takke for, at det sker.

At lovforslaget måske er for restriktivt og rummer for mange ministerbemyndigelser, er ankepunkter, vi allerede nu vil fremføre. Også vi vil gerne have en nærmere redegørelse for, hvem det er, der skal have sendetilladelser, og på hvilke vilkår, for at sikre, at der bliver tale om reel udvidelse af ytringsfriheden og alsidigheden med disse eksperimenter.

Også den omstændighed, at man partout vil blande statsmidler ind i sagen, er vi imod. Vi mener, at der er ønsker nok om at få dette op at stå ude i befolkningen til, at man kan tilgodese det private initiativ og stole på det. Kan socialdemokratiet dog virkelig ikke forestille sig, at noget godt kan komme i gang uden offentlige bevillinger? Nu vel, der er – det skal erkendes – ikke tale om milliardbeløb, men påtale denne detalje vil vi dog fra retsforbundets side.

Alt i alt kan regeringen dog sikkert regne med retsforbundets støtte til lovforslagets gennemførelse.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg vil gerne sige tak for den meget velvilige behandling, dette lovforslag har modtaget, et forslag om at genoptage muligheden for en forsøgsordning, som allerede har eksisteret fra 1973, og som bortfaldt med radio-lovsforslagets bortfald i 1977.

Når vi fra regeringens side lægger så megen vægt på at genoptage disse forsøg, hænger det netop sammen med, at vi gerne vil have indsamlet erfaringer på dette område, inden der skal lovgives på området. Derfor ønsker vi, at forsøgsmulighederne skal være så frie som muligt, og det er også grunden til, at der er truffet så få konkrete foranstaltninger, som tilfældet er, i selve lovforslaget.

Et antal af talerne her har ønsket nærmere redegørelse for konkrete regler, og jeg kan dertil sige, at vi i lighed med tidligere vil nedsætte et udvalg lige så alsidigt, som det var i den forrige forsøgsrække, og at man dér vil nedfælde retningslinjer af mere konkret art. Disse retningslinjer vil naturligvis kunne blive drøftet i det udvalg, der skal arbejde med dette, dersom det overføres til videre behandling i kulturudvalget.

I anledning af de enkelte indlæg vil jeg sige til hr. Søren Hansen, at jeg er helt opmærksom på – det har også været nævnt af fru Marianne Bentsen-Pedersen – at der er en mulighed med denne forsøgsordning for i særlig grad at tilgodese minoritetsgrupper i samfundet, hvad enten det er handicapgrupper eller grupper, som af andre grunde kan have behov for særlige kommunikationsmuligheder.

Til hr. Flemming Jensen vil jeg gerne sige, at dette er en fortsættelse af en aktivitet, som tidligere har fundet sted, og ikke et stykke mediepolitik, som jeg ønsker at iværksætte uden om mediekommissionen – i modsætning til mange andre områder – men hvor jeg netop ønsker erfaringer fra en forsøgsordning, som bl. a. kan være til rådighed for mediekommissionens videre arbejde, og som i hvert fald skal danne grundlag for en senere lovgivning på området.

Til hr. Voigt kan jeg sige, at der ikke er tale om, at ministre eller radiatoråd skal bestemme, hvad der skal sendes, og at der ikke er tale om, at nogen vil blive holdt uden for mulighederne for at tage del i disse forsøg; tværtimod er de overordentlig åbne. Det siger også sig selv, at når man vil give tilladelserne til at udføre disse forsøg, vil man bestrebe sig for – det har været nævnt af andre, at det vel ikke bare skulle være kommunalbestyrelser – at de grupper, som kommer til at tage del i forsøgsordningen, bliver så forskellige som muligt. Det er netop en forsøgsordning, og derfor ønsker vi alsidige informationer.

Fru Janne Normann ønsker nøjere overvejelser over, hvem der skal lave programmerne, hvem der vil få indflydelse, og også i andre indlæg har der været udtalt en ængstelse for en politisk indflydelse. Det siger sig selv, at det netop med denne ordning er meningen, at man med forskelligheden ønsker, at det er lokale befolkningsgrupper, som får

[Ministeren for kulturelle anliggender]

mulighed for at lave så forskelligartede programmer som muligt og navnlig også for selv at tage del i en udformning af udsendelserne.

Hr. Wilhjems skepsis skal jeg ikke sige så meget til. I mange forhold – og jeg mener også i dette – har man stort set lige stor grund til at være optimist og pessimist, og det har lidt at gøre med temperament eller holdning, om man vælger det ene eller det andet. Jeg mener naturligvis, at lovforslaget rummer meget positive muligheder; at man med bedre økonomiske vilkår kunne have lavet en større forsøgsordning og en mere stringent efterprøvning, siger sig selv, men inden for rammerne af det mulige mener jeg at dette kan give resultater, og jeg er glad for, at det også har været den overvejende holdning i de indlæg, vi har hørt.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg finder anledning til at takke hr. Bertel Haarder for de meget positive betragtninger, som hr. Bertel Haarder fremsatte i relation til den interesse, som teleadministrationerne gennem den senere tid har udvist for fællesantenneanlæg. Jeg er også helt enig med hr. Bertel Haarder, når hr. Bertel Haarder for et øjeblik siden mindede om det store arbejde, der bl. a. er udført af Jydsk Telefon i den forbindelse.

Det er jo også en indsats – det vil jeg gerne sige samtidig – som i høj grad er blevet påskønnet af elektronikindustrien, og det er heller ikke nogen hemmelighed, at Elektronikfabrikantforeningen i Danmark har vist den del af lovforslaget, der her refereres til, megen interesse. Det skyldes vel også – som også fremhævet af hr. Bertel Haarder – at der knytter sig hertil ikke alene beskæftigelsesmæssige interesser, men i høj grad også produktionsmæssige interesser, og vi kan vel heller ikke se bort fra, som også antydet af hr. Bertel Haarder, at der på længere sigt kan være eksportmæssige interesser inde i billedet.

Dertil kommer, at det vel er et område, hvor vi fra dansk side ikke alene i høj grad bør være optaget af at bevare den placering, vi har i dag, men i den kommende tid også være stærkt optaget af at styrke denne placering, også af hensyn til de erhvervs

interesser, der knytter sig til den side af sagen.

Men som sagt, tak til hr. Bertel Haarder for de meget venlige bemærkninger, der blev fremsat om disse forhold. Jeg finder, at der i hr. Bertel Haarders bemærkninger også ligger megen forståelse for den interesse, der er kommet til udtryk fra erhvervslivets side for så vidt angår disse forhold.

Må jeg slutte med at sige, at når det, som det f. eks. skete med hr. Flemming Jensens bemærkninger, blev fremført, at teleadministrationerne påfører antennefirmaerne en uretmæssig konkurrence, må jeg svare, at det kan jeg for mit eget vedkommende ikke se. En udtalelse af den art må vel også bero på visse misforståelser.

Bortset fra forsøgsprojekter må teleadministrationerne naturligvis sikre sig, at det enkelte anlæg, som man går ind i, er en rentabel foranstaltning; der må være sikkerhed for en rimelig brugertilslutning. Der kan sikkert tænkes tilfælde, i hvilke teleadministrationen kan udføre et anlæg billigere end et antennefirma, fordi teleadministrationen muligvis skal etablere en kabelforbindelse på den pågældende strækning alligevel. Men det er ikke uretmæssig konkurrence. Det er netop hele begrundelsen for, at også udvalgsbetænkningen af 1967 om fællesantenneanlæg fandt, at man i visse tilfælde med fordel for den enkelte bruger og for samfundet skulle overlade denne opgave til teleadministrationerne.

Det var også dette synspunkt, der lå til grund for den særlige lovgivning, som vi i 1968 fik om fællesantenneanlæg. Så skete der desværre det senere, at et og andet faldt ud af den efterfølgende lovgivning – det skal jeg ikke komme nærmere ind på her ved denne lejlighed – og det kan man beklage.

Jeg er glad for de bemærkninger, som hr. Bertel Haarder gjorde herom med direkte adresse til mig. Jeg har simpelt hen ikke haft den fornødne hjemmel til at meddele den tilladelse, som Jydsk Telefon tidligere har anmodet om at få. Men det håber jeg at jeg må få med vedtagelsen af det foreliggende lovforslag, og det får jeg jo, hvis lovforslaget bliver vedtaget uændret.

Jeg mener også, at det må være vigtigt i fortsættelse heraf at fremhæve, at teleadministrationerne ikke får en forsyningspligt i et eller andet omfang, fordi de engagerer sig på

[Ministeren for offentlige arbejder]

dette felt. Det er rationelle tekniske og økonomiske overvejelser, der må ligge til grund for at påtage sig en given opgave.

Bertel Haarder (V):

Jeg har en rettelse til referatet. Jeg tror, jeg kom til at sige glasfibre; det er optiske fibre, men det er, hvad der sker, når man følger den prisværdige regel ikke at tage manuskript med herop.

Jeg tror, vi kan konkludere for det første, at der i salen er et stort flertal for, at Jydsk Telefon kan køre med sine optiske fibre. For det andet, at branchen kan være sikker på, at ud over, at telefonselskaberne nu selvfølgelig kan tilbyde en mere moderne teknik og derved sandsynligvis vil udkonkurrere den private branche på visse områder, bliver der ikke lavet ministerielle forbud mod, at man i store dele af landet fortsat kan oprette fællesantenneanlæg, hvis der er nogen, der vil købe dem. Selvfølgelig må de tage risikoen for, at de ved en henvendelse til telefonselskabet får at vide: ja men om tolv år er der lyslederkabler. Så må man afgøre, om man vil vente på dem eller man vil have fællesantenneanlæg allerede nu. Jeg forstår på ministerens ord og også de nik, der her kom, at det er rigtigt opfattet, og så kan vi oven i købet konkludere, at branchens frygt for med ét slag at blive sat ud af kraft over hele landet er ubegrundet, at den får god tid til at arbejde videre i store dele af landet og at få overflyttet sine ressourcer til andre serviceydelser og leverancer i de kommende år. Jeg vil slutte med en tak for, at de to ministre ikke har benyttet en lejlighed, der ellers kunne være fristende, til at blande alle mulige andre ting vedrørende radioloven ind i dette her, sådan at vi kan få dette ekspederet og i øvrigt kan udskyde de stridigheder, vi har. Det var en stor tak, jeg her havde.

Janne Normann (RV):

Jeg er desværre ikke blevet spurgt beroliget af kulturministerens svar på, hvem der skulle lave disse programmer. Tværtimod er jeg blevet lidt mere urolig, for kulturministeren henviste til lokale kræfter – og det er udmærket; der skal selvfølgelig være lokale kræfter indblandet – men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at den sikreste måde at slå et godt projekt i stykker på er ved at lade nogle

uprofessionelle lave det. Det er ikke nogen hentydning til, at man sandelig nu skal kontakte Journalistforbundet – det skal såmænd nok komme og blande sig selv – men det er altså en alvorlig advarsel mod at tro, at man bare populært sagt kan lægge mikrofonen ud til lokalbefolkningen og sige: værsgo at lave radio, og så tro, at det bliver et eksperiment, vi kan få glæde af. Jeg er bange for, at det vil være dræbende for eksperimentet, og jeg vil advare imod det.

Jeg håber, at kulturministeren i dag vil gøre lidt mere rede for, hvordan programmerne er tænkt udformet; det er aldeles afgørende.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Hr. Søren Hansen sagde i sit indlæg noget om, at vi nu havde en mulighed for at tilgode lyddaviser for svagtseende, og ministeren var inde på det samme i sin tale. Det kan godt bekymre mig noget i hvert fald, for hvis det skal ind under dette lovforslag med 1 mill. kr. om året, vil jeg godt se, hvor lydaviserne bliver af i det spektrum, hvor der ikke er afsat flere penge.

Jeg tror, vi skal satse meget på, at de projekter, der kommer op at stå, får tilstrækkelige midler. Vi kunne se fra Farumprojektet sidste gang, at de siger, at hvis de skal fortsætte, forudsætter det mindst to fuldtidsmedarbejdere. Der er altså ikke meget at gøre det med, hvis man med den ene million kroner, der skal laves lokalradio for, også skal tilgode lyddavissiden. Derfor vil jeg advare meget imod, at man siger: nu har man taget det forslag ind, så nu er det tilgodeset.

En anden bekymring, man kan have, er, at der nu skal gå en 3-årig periode med eksperimenter, hvorefter det skal overgå til mediekommissionen, som så skal prøve at udarbejde et mere varénde forslag på området, måske i forbindelse med en helt ny radiolov. Det vil altså sige, at der kan gå 4–5 år, inden vi får en ny radiolov. Det synes jeg også kan være temmelig bekymrende.

Søren Hansen (S):

Når jeg nævnte spørgsmålet om den særlige nyhedsformidling til blinde og svagtseende, hænger det sammen med, at vi her har en mulighed for at få en langt mere praktisk måde at løse den opgave på end ved at skul-

[Søren Hansen]

le sende eller afhente bånd og få dem hjem i maskiner og tilbage igen osv. Jeg mener ikke, at vi med dette lovforslag løser det problem, som vi i øvrigt har til behandling, men jeg siger bare, at vi her har en mulighed for at undersøge virkningerne og mulighederne for med denne metode at løse et problem på en væsentlig mere hensigtsmæssig og praktisk måde, end det pågældende forslag i øvrigt giver mulighed for.

Da jeg nu er kommet herop, vil jeg gerne sige til hr. Flemming Jensen, at socialdemokratiet i denne forbindelse ikke er bange for at fremme konkurrencen mellem forskellige producenter på det område, der er tale om, når det gælder at etablere antenneanlæg, specielt da ikke, fordi konkurrencen her tydeligvis vil medføre bedre og billigere produkter, altså klare fordele for brugerne. Det kan undre lidt, at det konservative folkeparti har så store betænkeligheder, som det kom til udtryk her.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg skal kun give en ganske kort kommentar, fordi fru Janne Normann stillede mig et direkte spørgsmål. Ideen i hele dette lovforslag er at gennemføre en forsøgsordning, både hvad angår programindholdet, og hvad angår den tekniske side af driften af lokalradio. Derfor er jeg naturligvis ikke parat til på nuværende tidspunkt at formulere retningslinjer for, hvorledes disse programmer skal tilrettelægges; det ville gå fuldstændig imod hele forsøgets idé.

Fru Janne Normann gør tværtimod det, at hun forudskikker erfaringer, som i givet fald kan gøres af forsøgsrækken, ved at sige, at hun er overbevist om, at hvis det ikke er professionelle, der udformer programmerne, vil det gå ilde. Jeg har ikke en sådan forhåndsforventning, men vil gerne lade mig belære af de forsøg, vi vil foretage.

Forudsætningen for forsøgsvirksomheden er alene den, at man gennem regionale udsendelser skal supplere kommunikationsmulighederne inden for det lokale område, og at programvirksomheden må omfatte en så alsidig behandling som muligt af lokale emner og problemer. Hvilken form det da vil få, må vise sig igennem de forsøg, der rent konkret vil blive udført.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

For at undgå enhver form for misforståelse vil jeg gerne i anledning af hr. Bertel Haarders sidste indlæg sige, at private antennefirmaer ifølge lovforslaget fortsat vil kunne udføre arbejde i entreprise, hvis det ønskes. Samtidig må jeg minde om, at der er forskel på at eje et fællesantenneanlæg og udføre arbejdet med etablering af anlægget. Hvis man så herefter ville spørge mig, hvorfor kun de direkte implicerede ejere og brugere, kommunerne og teleadministrationerne, kan få tilladelse til at oprette og drive fællesantenneanlæg, er svaret efter min opfattelse meget klart. Det kan ikke være rigtigt, at kabelnet skal ejes på kommerciel basis. At give teleadministrationerne adgang til et sådant ejerskab er der efter min opfattelse intet betænkeligt ved.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.
[Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 128. Fremsat 27/1 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Det lovforslag, der er fremsat, går ud på, at man ved en mindre ændring af ophavsretslovens § 18, stk. 2, skal skabe mulighed for, at bl. a. bibliotekscentralens lydbøger